

«ДРІБ'ЯЗКОВІСТЬ» КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

“PETTINESS” OF CRIMINAL LAW OF UKRAINE

Гуртовенко О.Л., к.ю.н., доцент кафедри кримінального права
Національний університет «Одеська юридична академія»

Стаття присвячена «дріб'язковості» кримінального права України та запровадженню інституту кримінальних проступків. В Україні в дослідницьких роботах із кримінального права чимало уваги приділяється окремим складам злочинів і невеликим групам складів злочинів. Замало же уваги приділяється більш широким закономірностям. Кримінальний кодекс України чималою мірою є казуїстичним. На практиці недостатньо уваги приділяється протидії системі крупних злочинів. Інститут кримінального проступку є засобом зменшення «дріб'язковості» кримінального права України.

Ключові слова: «дріб'язковість» кримінального права України, дослідження кримінального права, Кримінальний кодекс України, правозастосовна практика, кримінальний проступок.

Статья посвящена «мелочности» уголовного права Украины и введению института уголовных проступков. В Украине в исследовательских работах по уголовному праву много внимания уделяется отдельным составам преступлений и небольшим группам составов преступлений. Мало же внимания уделяется более широким закономерностям. Уголовный кодекс Украины в значительной степени является казуистичным. На практике недостаточно внимания уделяется противодействию системе крупных преступлений. Институт уголовного проступка является средством уменьшения «мелочности» уголовного права Украины.

Ключевые слова: «мелочность» уголовного права Украины, исследование уголовного права, уголовный кодекс Украины, правоприменительная практика, уголовный проступок.

The article analyses topical issue of criminal law, namely the “pettiness” of the criminal law of Ukraine and the introduction of the Institute of Misdemeanor in Ukraine.

In Ukraine, in criminal law research, much attention is paid to individual offenses and small groups of offenses. Little attention is paid to broader patterns.

In the Criminal Code of Ukraine a lot of attention is paid to separate types of crimes (casuistic). In this case, a number of qualified crimes in the Criminal Code of Ukraine is foreseen in vain: as is well-known, instead, it is worthwhile to identify the relevant features in the role of aggravating circumstances, with the definition of appropriate provisions on punishment. In addition, the Criminal Code of Ukraine does not provide for many achievements in the theory of the General Part of Criminal Law, for example, a number of provisions of the doctrine on corpus delicti. So, not all elements and features of the criminal offense and their legal consequences have been got coverage in the General Part of the Criminal Code of Ukraine, which is a violation of the notions of the balance between differentiation and integration in criminal law.

In practice, not enough attention is paid to countering the system of major crimes.

In this state, the criminal law of Ukraine is shortly before the expected introduction into the Criminal Code of Ukraine of the Institute of Misdemeanor and a number of other more liberal compared with the previous provisions that are envisaged by the Law of Ukraine “On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on Facilitating Pre-trial Investigation of Certain Categories of Criminal Offenses”. These provisions are aimed at counteracting the “petty” nature of the criminal law of Ukraine.

According to the said law, “A misdemeanor is an act (acting or inaction) envisaged by this Code, for which the basic punishment is stipulated in the form of a fine in the amount of not more than three thousand tax-free minimum incomes, or other punishment not related to imprisonment”. The Institute of Misdemeanor is intended to be a measure of reduction of criminal law dominance, “minimization” of criminal law and in total the realization of the tasks of criminal law.

Concerning the introduction of the Institute of Misdemeanor to the Criminal Law of Ukraine, certain reservations were expressed. So, it was said that there is no need for the term “misdemeanor”, since the term “small-grave crime” is adequate. But society is already excessively criminally stigmatized, criminalized. In addition, it was about ensuring the rights of victims of criminal offenses. For such ensuring it is necessary to use, in particular, such measures: 1) prevention of unlawful behavior, related phenomena, victim behavior; 2) prudent, precautionary behavior; 3) insurance; 4) development of qualitative methods of investigation of misdemeanor, justice in relation to them, the corresponding executive, administrative law, etc.; 5) intensification of volunteer activity.

So far, it is difficult to predict how much the situation with the Institute of Misdemeanor will improve the situation. It is worth hoping that the situation will change for the better. Time will tell.

Key words: “pettiness” of criminal law of Ukraine, study of criminal law, Criminal Code of Ukraine, law enforcement practice, misdemeanor.

Шерлок Холмс, лейтенант Коломбо та їхні колеги під час розслідування злочинів значну увагу максимально прискіпливим і допитливим чином приділяють дрібним деталям. Але це не є самоціллю. Малі події часто опинялися серед істотних чинників великих подій. Артур Ігнатіус Конан Дойл вустами Шерлока Холмса казав: «За однією краплею води <...> людина, яка вміє мислити логічно, здатна зробити висновок про можливість існування Атлантичного океану або Ніагарського водоспаду, навіть якщо вона не бачила ані того, ані іншого і ніколи про них не чула». Зазначене узгоджується без зусиль: деталі часто використовуються для виведення версій про системи (зокрема, закономірності), і систем (зокрема, закономірностей) не буває без деталей. Клод Адріан Гельвецій зауважив, що знання деяких принципів є компенсатором незнання деяких фактів. Доречно зазначити, що ефекти реалізації на рівні соціуму того чи іншого засобу кримінально-правового впливу на певному етапі дозволя-

ють деякою мірою прогнозувати ефекти подальшої реалізації такого засобу впливу, отже, корегувати якість кримінального права.

У цьому контексті варто звернутися до ситуації у сфері українського кримінального права.

У сучасних роботах із кримінального права українські дослідники часто висвітлюють характеристики якогось слова, окремого словосполучення, що вжиті в Кримінальному кодексі України (далі – КК України) [1]. Водночас «під мікроскопом» розглядаються етимологія відповідних слів, їхнє інформаційне наповнення, інші лінгвістичні та лінгвістично-юридичні характеристики. А невдовзі після такого дослідження законодавець замінює відповідні слова на інші. І, буває, робить це неодноразово. В Україні в дослідницьких роботах із кримінального права чимало уваги приділяється окремим складам злочинів і невеликим групам складів злочинів. Замало же уваги приділяється дослідженню завдань, принципів кримінального

права, міждисциплінарних зв'язків, широких груп складів злочинів, створенню кримінально-правових концепцій, «наскрізним» для всього кримінального права закономірностям тощо.

В нинішній Україні всі корифеї у сфері досліджень кримінального права та значна кількість інших юристів на найвищому рівні розглядають у своїх працях фундаментальні теми найрізноманітніших спрямувань (теми догматичного, компаративістського характеру, питання соціології, психології кримінального права тощо). Звичайно, з'являється чимало досліджень масштабних актуальних закономірностей у сфері кримінального права. Але питома вага досліджень дрібного масштабу є завеликою. Людських ресурсів на все не вистачить. Тому варто перерозподілити навантаження на користь більш-менш універсальних рецептів впливу на досить широкі життєві закономірності, які є об'єктами кримінального права, на користь досить широких закономірностям у сфері положень кримінального права тощо.

Люди весь час безпосередньо мають справу з повільним і швидким, індивідуальним і колективним, моральним і аморальним, простим і складним, веселим і сумним, люблять, дружать, роблять вибір, займаються фізичною та інтелектуальною працею, стикаються з духовними падіннями і злетами, помилковим і правильним, вступають у конфлікти і миряться, словом, живуть.

На КК України досить сумно дивитися: численні редакції малих і середніх за розміром частин тексту КК України, образно кажучи, являють собою латку на латці. А деякі відносно крупні перетворення (наприклад, декриміналізація досить значної кількості злочинів у сфері господарської діяльності (у певній частині така декриміналізація піддається негативній критиці), запровадження заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб) не є відчутними засобами протидії конгломерату глобальних системних недоліків у сфері українського кримінального права.

У КК України чимало уваги приділено окремим складам злочинів (казуїстичність). Водночас низку кваліфікованих складів злочинів у КК України передбачено даремно: як відомо, замість цього варто відповідні ознаки врегулювати в ролі обставин, які обтяжують покарання, з визначенням належних положень про покарання. Крім того, у КК України не передбачено чимало надбань із теорії Загальної частини кримінального права, скажімо, не висвітлено низку положень учення про склад кримінального порушення. Так, не всі елементи й ознаки складу кримінального правопорушення та їхні юридичні наслідки узагальнено висвітлено в Загальній частині КК України, що є порушенням уявлень про баланс між диференціацією та інтеграцією в кримінальному праві.

В українській правозастосовній практиці знайшли місце кримінальні справи / провадження, які стосуються скоєння резонансних, масштабних злочинів. Проте в народі сучасний стиль роботи правоохоронних органів і відповідних судів України дістав назву «розслідування крадіжки курок», як і «розслідування крадіжки баранів», що є перебільшенням, але натяк зрозумілий.

Отже, сучасне кримінальне право України є надміру «дріб'язковим». Висвітлення цього явища і звернення до деяких засобів його подолання і є метою цієї статті.

Справді, зараз наука активно займається мікросвітом – елементарними частками, квантовою механікою, ДНК, генами, нанотехнологіями. Влітку 2016 р. здійснено вагоме відкриття: людина в умовах лабораторного експерименту бачить навіть один фотон. У 2016 р. Нобелівську премію з хімії присудили Жан-П'єру Саважу, Джеймсу Фрейзеру Стодарту (Сполучені Штати Америки (далі – США)) та Бернарду Ферінга (Нідерланди) за розроблення молекул із контрольованими рухами, які здатні виконувати завдання, коли на такі молекули діє енергія. Не мен-

шою мірою увагу науковців прикуто до галактик, чорних дір, темної матерії і темної енергії, долі нашого Всесвіту. Так, у 2016 р. Нобелівську премію з фізики присудили Райнеру Вайсу, Баррі Барішу, Кіпу Торну (США) за вирішальний внесок у розроблення детектора LIGO та спостереження гравітаційних хвиль. Водночас робиться багато відкриттів, оскільки людина не здатна безпосередньо відобразити за допомогою своїх органів чуттів об'єкти мікросвіту, наприклад, електрон, і об'єкти макросвіту, наприклад, весь Чумацький Шлях: перші є замалими для цього, другі – завеликими.

На нинішньому етапі розвитку людини, груп людей, людства їхні ресурси не є безмежними. Тому не залишається нічого, окрім як збалансовано розподіляти ресурси між дослідженнями мікро-, мезо- і макронаукових об'єктів. Так, без факту немає закономірності. Водночас закономірність пов'язана з дослідженням чималої кількості фактів. Існує необхідність дотримуватись балансу між дослідженням дрібних, середніх і великих за обсягом тем. Необхідно вирішувати складне питання про пріоритетність тем досліджень. Кожна тема є тією чи іншою мірою актуальною. Але, зрозуміло, що діапазон рівня актуальності тем є великим. За деревами треба вглядіти ліс. Звичайно, треба звертати увагу і на дерева, і на ліс. В одних випадках окреме дерево заслуговує на пріоритетну увагу (наприклад, поява в лісі дерева такого виду, яких раніше у відповідному лісі не росло, може бути вісником того, що ситуація в екосистемі йде на краще; загоряння певного дерева здатне призвести до загоряння лісу), в інших – ліс (наприклад, під час аналізу екосистеми загалом із висоти польоту гелікоптера; пожежі, яка охоплює значну частину лісу).

Зараз в українській кримінально-правовій науці у великій кількості досліджуються взагалі не досить широкі системи, зокрема закономірності, тенденції, а, як було зазначено, дрібні частини тексту КК України (цьому присвячуються як значні частини текстів великих за обсягом досліджень, так і окремі публікації). А потреби в наявній кількості досліджень таких дрібних частин немає. Можна мати багато окремих фактів і не вміти вглядіти закономірність, тенденцію, а можна зуміти висунути глобальну версію на підставі факту малого масштабу. Спостерігається невинуватене систематичне здібіння тем досліджень. Питома вага досліджень закономірностей навіть невеликого масштабу, не кажучи вже про питому вагу досліджень закономірностей середнього і великого масштабу, є занадто малою. Отже, відповідний баланс не дотримується. Якщо виведено кримінологічну теорію розбитих вікон, існують злочинні патерни, має місце, образно кажучи, вірусоподібний характер злочинності тощо, то кримінальне право повинно не тільки звертати увагу на окремі факти, а й відображати закономірності, системи, які є об'єктом його регулювання. Злочинним закономірностям неможливо ефективно протидіяти засобами кримінально-правового впливу без їх інформаційного оброблення – ясних систем, зокрема ясних закономірностей, у положеннях кримінального права.

Зазначене, звичайно, не є закликм поверхово ставитися до дослідження і використання відносно самостійних дрібних деталей. Автор цієї публікації дозволить собі висловитися стосовно зростання професійного рівня юриста так: «Хто не ремонтує дроїдів, той не стає джедеєм». Просто ліміт ресурсів на сучасному рівні розвитку людини, груп людей і суспільства не залишає вибору: немає можливості і необхідності займатися тільки ремонтом на мікрорівні, інакше «джедаї» взагалі припинять з'являтися. Аналізований баланс повинен бути компромісним, тобто ґрунтуватися на розумному компромісі, «розподілі праці» між сферами роботи. Постає потреба в розробці вчення про алокацію у сфері кримінального права. Це питання стосується взагалі теми балансів у сфері кримінального права.

І ще одне. На сучасному етапі розвитку людини, груп людей, соціуму нинішні уявлення про релятивізм (зокрема, умовності, суб'єктивне в пізнанні, винятки) не дозволяють, щоби соціумом у розумінні традиційної науки були створені повна цілісність розуміння, тотальна метамова, певний абсолют, єдина теорія всього. Викладене є величезним стимулом для осіб, які цікавляться відповідними питаннями, розвивати соціум, зокрема методологію відображення соціумом Всесвіту, прагнути наблизитися до гармонії між об'єктом і результатом відображення. Отже, цікавим є питання про зв'язок між релятивізмом і кримінальним правом.

Проте, як зазначалося, в Україні з'являється і чимало досліджень масштабних актуальних закономірностей у сфері кримінального права. Усі відповідні матеріали не перелічити. Візьму на себе сміливість як на приклад ідеї, про яку йдеться, посилаючись на навчальний посібник проф. В. Поповича, П. Трачука, А. Андрушка, С. Логіна [2], оскільки в ньому йдеться про сучасні складності кримінального права, дослідження, наприклад (далі прізвища науковців наведено за алфавітом – О. Г.), Е. Стрельцова [3; 4, с. 484–488; 5, с. 545–547; 6, с. 214–217; 7, с. 365–373; 8, с. 228–241; 9, с. 29–31; 10, с. 63–66; 11, с. 98–106; 12, с. 151–160; 13; 14, с. 227–234; 15, с. 59–60; 16; 17, с. 328–336; 18, с. 42–53], В. Тулякова [19; 20, с. 308–317; 21, с. 23–25; 22, с. 13–15; 23, с. 246–253; 24, с. 163–165; 25, с. 94–99; 26, с. 201–221; 27; 28, с. 259–261; 29, с. 200–209; 30, с. 29–40; 31, с. 108–118; 32; 33, с. 163–166], дисертаційну роботу С. Хилюк [34], оскільки відповідну роботу присвячено певному узагальненню непростих питань сучасної української кримінально-правової науки. Звичайно, це лише частина релевантних прикладів, наведених тому, що вони належать до тих, які вплинули на становлення автора цієї публікації.

С. Хилюк стосовно сучасного стану науки кримінального права в Україні пише про такі її недоліки:

1) відсутність сучасної парадигми кримінально-правової науки у зв'язку з пануванням обвинувального ухилу в науці і правозастосовній практиці;

2) втрата філософського підґрунтя кримінально-правової науки на тлі процесів деідеологізації, плюралізації методів наукових досліджень;

3) поверховість та безсистемність наукових досліджень у галузі Особливої частини кримінального права України (зосередження зусиль на дослідженні назв певних документальних часток КК України);

4) панування юридичного позитивізму, характерною рисою якого є підпорядкування мети та цілей дослідження досліджуваному матеріалу. Визначаючи основні об'єкти дослідження, напрями подальших досліджень, а нерідко і їхні результати, науковці здебільшого обмежуються текстом чинного КК України;

5) методологічна невизначеність кримінально-правової науки, яка проявляється у: відсутності світоглядної визначеності кримінально-правових досліджень, що маскується декларативною абсолютизацією значення діалектичного методу пізнання; недотриманні вимог формальної логіки в застосуванні загальнонаукових методів пізнання

в дослідженнях Особливої частини кримінального права; наданні догматичному методу значення самодостатнього;

б) відсутність адекватного розуміння належного співвідношення Загальної та Особливої частин кримінального права (наприклад, ігнорування принципів кваліфікації під час дослідження Особливої частини кримінального права України, пропозиції на кшталт запровадження додаткової ознаки об'єктивної сторони складу злочину, нового виду співучасників на підставі результатів дослідження малої частки Особливої частини кримінального права України).

Автор наголошує на тому, що на наступному етапі розвитку кримінально-правової науки України досліджуватимуться загальні закономірності кримінально-правової охорони суспільних відносин, загальні начала кримінального права України [34, с. 10–11]. Викладене є частиною висновків С. Хилюк стосовно сучасного кримінального права України.

Ось у такому стані «дріб'язковості» зараз перебуває кримінальне право України. Наприкінці можна звернутися до такої перспективи. У зазначеному стані кримінальне право України перебуває незадовго до очікуваного запровадження до КК України інституту кримінального проступку і низки інших, більш ліберальних порівняно з попередніми положень, що заплановано Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень». Ці положення спрямовано на протидію «дріб'язковості» кримінального права України.

Згідно із зазначеним Законом, «кримінальним проступком є передбачене цим Кодексом діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або інше покарання, не пов'язане з позбавленням волі». Інститут кримінального проступку покликаний бути заходом зменшення кримінально-правового засилля, «мінімізації» кримінального права і реалізації завдань кримінального права загалом.

Стосовно запровадження інституту кримінальних проступків до кримінального права України висловлювались певні застереження. Так, йшлося про те, що немає потреби в існуванні терміна «кримінальний проступок», оскільки термін «злочин невеликої тяжкості» є адекватним. Але соціум і без того є надміру кримінально стигматизованим, криміналізованим. Крім того, йшлося про забезпечення прав жертв кримінальних правопорушень. Як видається, для відповідного забезпечення варто вживати, зокрема, таких заходів, як: 1) профілактика протиправної поведінки, споріднених явищ, віктимної поведінки; 2) передбачлива, обачлива поведінка; 3) страхування; 4) розроблення якісних методик розслідування кримінальних проступків, правосуддя щодо них, відповідного виконавчого, адміністративного права тощо; 5) активізація волонтерської діяльності.

Поки що складно передбачити, якою мірою поліпшить ситуацію запровадження інституту кримінальних проступків. Варто сподіватися, що ситуація зміниться на краще. Час покаже.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. *Офіційний вісник України*. 2001. № 21. С. 1. Ст. 920.
2. Актуальні проблеми кримінального права : навчальний посібник / В. Попович та ін. Київ : Юрінком-Інтер, 2009. 256 с.
3. Стрельцов Е. Глава 23 «Уголовно-правовое и гражданско-правовое регулирование: схожесть и различие». *Частноправовые отношения в условиях глобализации: проблемы теории и практики* : коллективная монография / под ред. Р. Пузикова. Saarbrücken : LAP LAMBERT Academic Publishing GmbH & Co, 2012. 548 с.
4. Стрельцов Е. Проблеми реформування кримінального права України. *Теоретичні та прикладні проблеми сучасного кримінального права* : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Луганськ, 19–20 квітня 2012 р. / упорядк. : Є. Письменський, Ю. Старовойтова. Луганськ : МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка, 2012. С. 484–488.
5. Стрельцов Е. Сучасні завдання кримінально-правової науки. *Часопис Хмельницького університету управління та права*. 2012. № 1 (41). С. 545–547.
6. Стрельцов Е. Принципові змістовні «акценти» міжнародно-правової інтеграції. *Зближення національних правових систем та їхня взаємодія з міжнародним правом* : матеріали круглого столу. Одеса : Астропринт, 2012. 224 с.

7. Стрельцов Є. Сучасність та перспективи розвитку кримінального права України : 20 років потому. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»* : збірник наукових праць / редкол. : С. Ківалов (голов. ред.) та ін. ; відпов. за вип. В. Дрьомін ; МОН України, НУ ОЮА. Одеса : Юридична література, 2012. Т. 11. С. 365–373.
8. Стрельцов Є. Реалізація кримінологічних ідей у кримінально-правових приписах. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2014. Вип. 1 (2). С. 228–241. URL: http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/07/2_16.pdf.
9. Стрельцов Є. Заходи кримінально-правового впливу в умовах трансформації держави і права. *Заходи кримінально-правового впливу: проблеми нормативної регламентації та ефективності застосування* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 7 лютого 2014 р. / відп. ред. С. Ківалов ; ред. кол. : В. Берназ, Є. Стрельцов, Н. Орловська. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2014. 217 с. С. 29–31.
10. Стрельцов Є. Синергетика кримінального права: простота і складність. *Наука кримінального права в системі міждисциплінарних зв'язків* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 9–10 жовтня 2014 р. / за ред. В. Тація та ін. Харків : Право, 2014. С. 63–66.
11. Стрельцов Є. До питання про соціологію міжнародних відносин та соціологію міжнародного права. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2014. Вип. 1. С. 98–106.
12. Streltsov E. Contemporary Possibilities of State Impact on Crime : Some Reflections. *Journal of the South Regional Center of National Academy of Legal Sciences of Ukraine*. 2014. № 1. P. 151–160.
13. Стрельцов Є. Сучасні роздуми про правові реалії : монографія. Київ : Юрінком-Інтер, 2015. 264 с.
14. Стрельцов Є. Міжнародні конфлікти: спроба визначення. *Актуальні проблеми держави і права*. 2015. Вип. 75. С. 227–234.
15. Стрельцов Є. Державно-правове регулювання економіки: завдання кримінального права. *Проблеми науки кримінального права та їх вирішення у законотворчій та правозастосовній діяльності* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 8–9 жовтня 2015 р. / за ред. В. Тація та ін. Харків : Право, 2015. С. 59–60.
16. Стрельцов Є. Релігійні традиції у світській державі : монографія. Брно : Л. Марек, 2015. 262 с.
17. Стрельцов Є. Новітній розвиток української державності: деякі теоретичні міркування. *Будуємо нову Україну* : збірник матеріалів Конференції 26–27 листопада, м. Київ. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2015. 407 с. С. 328–336.
18. Стрельцов Є. Складні сучасні процеси інтеграції міжнародного, зарубіжного та національного законодавств. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2016. № 1. С. 42–53.
19. Туляков В. Методологія пустини: в пошуках оптимізації уголовно-правового регулювання. *Актуальні проблеми кримінального права та кримінології, кримінально-виконавчого права* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 10-річчю Міжнародного гуманітарного університету, м. Одеса, 28 жовтня 2011 р. Одеса : Фенікс, 2011. С. 255–257.
20. Туляков В. Тенденції розвитку сучасної кримінології і уголовно-правової доктрини. *Наукові праці Одеської національної юридичної академії*. Т. VII. Одеса : Юридична література, 2008. С. 308–317.
21. Туляков В. Некоторые вопросы современной уголовно-правовой доктрины. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету* : збірник наукових праць. Серія «Юриспруденція». 2010–2011. Вип. 1. 132 с. С. 23–25.
22. Туляков В. Уголовный кодекс для потерпевших. *Новітні наукові дослідження держави і права* : збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної наукової інтернет-конференції. Т. 1 / за ред. С. Ківалова, В. Тулякова, О. Козаченка. Миколаїв : Ілліон, 2011. С. 13–15.
23. Туляков В. Некоторые вопросы современной уголовно-правовой политики. *Юридические науки и образование*. Вып. 35. Баку : Сада, 2012. С. 246–253.
24. Туляков В. Будущее уголовного права и уголовное право будущего. *Теоретичні та практичні проблеми забезпечення сталого розвитку державності та права* : матеріали Міжнародної наукової конференції, Одеса, 30 листопада 2012 р. Т. 1 / відп. за випуск В. Дрьомін ; Націон. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2012. 823 с. С. 163–165.
25. Туляков В. Школа кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія». *Юридичний вісник* / голов. ред. С. Ківалов. Одеса : Юридична література, 2012. № 4. С. 94–99.
26. Туляков В. Современная уголовная политика Украины и европейское законодательство (The relationship of Ukraine's criminal policy and the European community). *Правовая политика стран ЕС: сравнительные аспекты* : материалы Международной научно-практической конференции, Одесса, 29 сентября – 1 октября 2012 г. Turkey-Ukraine Comparative Criminal Law Symposium. 2. Hukuk. № 1336. Ankara, 2012. P. 201–221.
27. Кримінальний проступок у доктрині та законодавстві : монографія / за заг ред. В. Тулякова. Одеса : Юридична література, 2012. 424 с.
28. Туляков В. Правосудие переходного периода и перспективы развития уголовного законодательства. *Правове життя сучасної України* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Одеса, 16–17 травня 2013 р. Т. 2. Одеса : Фенікс, 2013. С. 259–261.
29. Tulyakov V. Criminal policy of Ukraine at the peak of doctrinal reconsideration. *Актуальні проблеми політики* : збірник наукових праць. Одеса, 2013 р. Вип. 49. С. 200–209.
30. Туляков В. Порівняльний метод у науці кримінального права. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2014. Вип. 1 (2). С. 29–40. URL: http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/07/2_3.pdf.
31. Туляков В. Дія кримінального права у контексті доктринальних та соціальних змін. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2014. № 2. С. 108–118.
32. Tulyakov V. Criminal law and development. *Міжнародне право розвитку: сучасні тенденції та перспективи* : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 17 червня 2015 р., м. Одеса, Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2015. URL: http://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/closindx.htmhttp://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/2035/Tulyakov%20VA%20Criminal%20law%20and%20development.pdf?sequence=1.
33. Туляков В. Транзитивное уголовное право. *Правові та інституційні механізми забезпечення сталого розвитку України* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 15–16 травня 2015 р. Т. 2 / відп. за випуск М. Афанасьєва ; Націон. університет «Одеська юридична академія». Одеса : Юридична література, 2015. С. 163–166.
34. Хилюк С. Развитие науки кримінального права України після відновлення її державної незалежності (питання особливої частини) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Львів, 2008. 16 с.